

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 5. Cum appropinquasset Iesus Hierosolymis. Hoc ingressu it a gloriosa sua[m] Christus inchoat morte voluntariam: & appositè it er suum incipit à Betphage. cui merit ò can- Hier.Bapt.de Lanuza ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](#)

Quis verbis explicet quo cruciatu torquebantur
peribilli Phatistri, tantam huius gloriam in-
tuentes, quem tanto odio prosequerantur: & cu-
illum mortu adiudicabant, capique mandarunt,
tanto tamen totius plebis ingrediacur applausu,
sive ad lemurum conuersi dicerent: Ecce con-
fondimur! Christus qui quis fuerunt! sic D. Greg.
qui dicebant nibil preficimus, ecce omnes mundissi-
mi alium abiit. Opus igitur adeo superbum ad
prodigiosum, dignum est ut primo ita narratur lo-
co principium dei hebdomadae magis praeci-
pue ac mystica nostri Salvatoris.

§. 5. Cum a propinquasset Iesus Hiero-
solymis, Hoc ingressu ita gloria sua Christi
inchoat mortem voluntariam: & ap-
posuit iter suum in Christi Beibphage, cui me-
rio cantans Holanna & ramu illum co-
natur.

Hec igitur secunda ratio est quare Eccle-
sia principia dei huic hebdomadae pona-
rum, opprobrij ignominiae, mortis & pa-
fionis Domini loca ranta gaudii, gloriae, triu-
phi & eius maiestatis, que manifeste suam de-
cira omnipotentiam, & diuinam supremamque
potestatem. Ex hac ratione, terra procul, nein-
pe quod Dominus voluerit dare principium pa-
pam sua ac morti per hoc opus, in quo se ostendit
omnipotenter, faciendo & operando in om-
ni cordibus quidlibet & quomodo libet, ita
spes de iniunctis suis triumphans atq; de illis
ipsa, qui cum morti adiudicabant, per hoc con-
demnati, quod nihil contra illu posseunt, nisi hoc
solus quod ipse illis permittitur: ut liquidò cō-
fiter & fundameneum iaciamus circa hoc necessa-
rium, hoc est, quod morti illi fuerit voluntaria,
quodque non auerteretur per magnus inimicorum
hostem involuntarius, sed quod ipse se voluerit
illis tradere ita voluntaria ut præcisè ac tantum
poterit in ipsum agere, quod ipse pati volebat
& fieri permisit: ita ut videamus quod ipse
sit qui libera sua voluntate tendat ad mortem,
illoce amore nostru le tradat non invitus.

Primum præceptum ceremoniale post decem
præcepta legi naturæ moralia populo data quâ-
de ratione populo Moyses solus montem ascen-
dit, hoc scilicet legimus, Altare de terra facies mi-
hi & fieri super ea holocausta. Volo autem vt
huiusmodi. Quod si altare lapideum facies,
non adiudicas illud de fatis lapidibus: si enim le-
mabitur calix tuus super eos polluetur. Non ascendes
C 3 substra.

per gradus ad altare meum. Diuinis consulto p[re]te[re] ¹ Sopra-
tereo rationes quas D. Thom. adiert & nos aliis ² fir. 4.
diximus. Porro adiungimus alia s. c. quod altare ³ preced.
Christus est ex lapidibus: corpore, anima & poten- ⁴ Nu. 19.
tia, &c. In hoc offenti debent sacrificia. Nô perz ⁵ 11.
mitti, vt fiat ex ferro altare: quia nihil esse deo ⁶ Nihil
est violentum in Christo ex iis omnibus quas Deo ⁷ in Chri-
consecrat. Impone carcere, funer, verbera, cra- ⁸ sto
cem, omnia hæc voluntaria sunt. Violentem est ⁹ vio-
lante in Deo violentiam: quia tantum est ac ¹⁰ lencū
si quis dicat, quod non sit Deus verus, si possit ¹¹ ad
ab illo pati violentiam. Eriges illud ex lapidibus ¹² mit-
insectis, non ferro vel lapillo ad normam com- ¹³ tendū.
Tale construit Elias altare: & Manue ¹⁴ Reg.
eodem modo, nec nô de Machabeis sic legimus: ¹⁵ 31.
Et accepterunt lapides integros secundum legem: & ¹⁶ Iuda.
adiecerunt altare novum secundum illud: quod ¹⁷ 13. 19.
fuit præmis. Lapides integros intellige non scilicet; ¹⁸ 1. Ma-
nus diuinos, vi brachiorum aut ferrari instrumen- ¹⁹ ch. 4.
tis. Et idem de alijs altanis intelligendum que ²⁰ 47.
profert Riba. Congruus non est altare, ferro ²¹ Riba.
erectum, per vim ac violenciam compositum: nô ²² ra. 1. 2.
enim accepimus e[st], sed illud quod est voluntaria ²³ de r[ati]pi-
tum hoc in Christo statuendum est: quidquid ²⁴ c. 20.
enim agit & offerit pro salute hominum, totum ²⁵ est voluntarium. Vnde ipse est, qui numeratis ²⁶
grecisbus tendit Hierusalem ibidem moriturus
quod Euangelista declarat his verbis. Cum ap- ²⁷
propinquasset Iesus Hierosolymis, & venisset ²⁸
Beibphage ad montem Oliveti, &c.

III.
Secessit
Christus
et morte
fiam
ollidebet
volunta-
riam.

Cum parasse Dominus, miraculum illud in-
signe quadrigatum Lazatus de sepulchro re-
vocans, hoc illi responderunt pro cibio Princi-
pes & summi sacerdotes, vt cogerent contra eum
omne concilium de quo diximus die veneris, in
quo nigra eum mortis calculo condemnarent
idque tam præcisæ ac prudenti, si nô melius dixer-
o, imprudenti determinatione, vt sententiam
publica rint & per vibem publico præcole man-
datint, vt in vincula conseretur vbicumque re-
periatur. Quo Dominus audire fecisti de Ie-
rusalem abitque in ciuitatem Ephesi duo decim
vel quatuor decim leucis distancem, iuxta deser-
tum. Abiit in regiam in iusta deservit in ciuitate ¹ Ioan. 11.
qua dicitur Ephrem, & iusti morabatur tum dixi ² 34.
patis suis. Liceat Dominus sic discederet, atque se
subducet ut humana natura telatur verita-
tem, secundum quam mortem tinebat ac fugie-
bat, prout de simili easu die Martis præterito Hom. 36.
menti nomine fecimus: indubitatem credo, quod prædictus
illud principaliter fecerit vt evidenter ostende- ³ & ⁴ sag-
ret, quod ipse ex mera & libera suo voluntate
veniret ad mortem: quandoquidem cum se

44 HOM. QVADRAGESIMA PRIMA. DE INGRESSV IN D. HIERVSalem

Hebreos 10.1-10
Ibidem paucis diebus haecesse,
quam primum accessit horum ad Iamam à Patre suo
eterno disposita . ipse reuerteretur ad Ephrem
in Hierusalem , idque tantu' felicitus diligenter
greditur ; ita pro proprio ut narraret Evangelium
Marco hunc in eo Apostoli nonnaturam cuncti de-
cerit item , arque non audiret commoti sunt , et
infolium in Christo procedendi modum ad-
verteentes noui aliquid inspicere : praesertim scie-
tes tantam Principum contra eum conspiratio-
rem : prouide timore percute si mituo inter-
rogant quid est haec ? Quod tendit nolles migra-
re An ignoras te rati morti condonatum
numquid forte persecutor Hierusalem , vbi
ipse & vos omnes occidamur & percamus **etate**
nestum in via ascenderitis Hiero olymnam , &
prae-
cedebitis illos sejus : & sequentes ci-
mebant . Aduentus Davinius timorem eorum ,
intrauit & mali fulpitionem , illos intritus de ab-
scindito mortis tua mysterio , ac declarat quid
ipse iam teaderet seipsum morti trajectum . Id-
circo cum innumerabilis hominum multitudine
cingeretur , scilicet illos colligit , cauamusque
easta docet felicitationis hanc uenire esse quod
Hieropolymam tendere moritorum . Ecce ascendi-
mus Hieropolymam , & filii hominis tradueantur .
Evidenter ostendens quid Davinius ille agnos
ad lanuacum ipse propeccare scilicet Hierula-
lem : erat enim hoc Prophetatum lamina .
Luc.13.33 quam hoc nomine compellata dum ait . **Nos capi-**
Prophetam perire extra Hierusalem .

18 Appropinquans igitur ciuitati Hierusalem
habet, ac submittit in Bethphage: erat hic pagus
Sacerdotum ad latum monitis Oliuettii: vi inde
ingressum suum ordinaret & tota perficeret
leminante, quia fies concubentib; velut de Rex
Barcelonam domum illi proximat pedem fi-
git in domo aliqua illi vicina; vt inde ingressum
suum composat pompa regali, quia fies conve-
nit, ostendens se Regem ciuitatis: populoque
egrediente illi obiunt atque vt Regem suum
adscipiente. Profundum habet notar Rupertus a
Exod.
a B. In. 2. mysterium. Erat Bethphage vt dixit D. Hiset a
Matth.
a Ho. 14. fecutus Originem & vicus Sacerdotum ad pe-
dem monitis olyuarum, in quem ob palesorum
abundantiam, vt notat Iauentius d' encibent
agnos & victimas sacrifici deflnitatas. vt ibi
dem pasecentur & impinguarentur. Tempore
& hora sacrifici inde eas abducantur. Agnus
a In. 25. pafchalis (nam vt notat D. Thoma) in eis eti
prima ad
Corint. Sacraenta legalia celebrissima erat, qui ut pra-
cipitur, immobabant a multisindu in dorso in hunc
habebant figurale, quod Deus praepicbat, vi-

accidente tempore sacrificij quinque diebus ante illum in domos suis adduceretur: quia sacrificari debet quartadecima die luna ad vesperam, nra quā & adiudicandū erat de dicta. Notis sicut R. agnus pertus & post eum Litanus hoc à Deo propositus, p. 51 Phalacris ut quinque illis diebus agnus ille per dominum & circunfera domiticos balando correderet omnibus auditoribus: quatenus illa memoria batur. apios ad debitam Paschalis diffinitione obligaret. Et animo quipue suum in domus adducerbat agnum: sic enim lege sanctus. *Decima die Exod. 12. 3.* mensis Iunii i. dicitur etenim quipue agnum per familiam in domos suos. Attrahebat omnibusque agnus ego contentus, quid agnum illum inducerent. Ruribus o. statum, ipsique ramus frondosus palmarum & olivarum gestatis mos enim hic erat. Iudeis frequentissimus, in festis ac recreacionibus, vt refecit Arias Montanus ex libro Iudeorum, quinimum hoc. *S. Scriptura uenit locis locutus est, nominans apud I. satam ve. arida diximus. & ix lib. pariter cantics acque clamorationibus illum in Maria sed domos suis introdibant; si namque hoc non i. C. etet, quid virgines practiceret, vt coca familia Arias, conueniret ut agnum adduceret. Hoe concilio I. jas. 30. proprio propria Sacerdotibus adduceretur de 29. Bemph. genico vtpote Sacerdotium, cum maiorum Herm. 36. nisi ramorum abundantia & canibus longe fe. Num. 51. fuisse.*

Hoc, inquit Rupertus, euidenter praesens non
de demonstrat grande mylierium. Est Christus Hac in
verus agnus pro totius mundi salute immolatus: Christo
dus: ut per hoc verum institutus Pascua legis ista ad littera.
Vespera nostrorum immolatus est Clarissimus cauit
tam im-
Ecclesia: Agnos quosque quilibet familia sacrificia-
bus, illius Pascha dicebatur: hoc indebet D. Iacob, 1 Cor. 5, 7,
quando locutus de superfluitatis illis Iudeis, ait:
illos ingredere non possunt Palati praeitorium: Ne Iacob 18,
contaminaretur, sed ut mandante Pascha: id 28.
est agnum Paschalem, cuius morte Pascha cele-
brabatur: Ratio suaderet ut diuinus hic noster agnus
modo, quando finem et impunitos omnibus
agnorum illorum sacrificiis, mortam trahat in
Bethphage, unde introducatur Hierusalem cum
ramis, palmis, canticis, et acclamacionibus: et au-
tem perfecte factissimam figuram quinque diebus ante
sacrificium (id est ad litteram) eo die quo ho-
die, ipsum introducunt, illis autem diebus, ait
Rupertus dominus hie agnus qui balando cir-
cum illos ambulabat: quia nuncquam magis con-
tinuerat ac perseueraverat, quam modo predictabatur,
ne ferentur spiritu, nec clarus vixquam lo-
cuerat et quam toto hoc quintenio: in illo con-
tiones fuerunt protractiores, quas teneat D. Mat-
thias,

Misericordia Domini, thema, habuitque ad Principes & omnem populum palam, in illis diebus miracula cedidit, solemniter & solenniter & potiora in confessio, sociis populi suorum, inimicorum, codicem Euangelista testare.

Vt mihi persuadeo hic ad litteram exprimi quod prodeunt illum recepturi, id est epiphoniae cantantes a Davide copossum etenim idem spiritus Dei qui Davidi huius indidit compositione, mouet illos ad eiusdem modulationes, Hosanna filium David: benedictus qui venit in N. Domini. Epistola 145.

Rogauit D. Damasus Pontifex D. Hieronymus ad Damum, ut pro lingua hebreorum expertissimum, ut exponeret huic verbi hebreorum significacionem. Quid hoc? Multi opinantur vocem esse acclamacionis ex sancta scriptura quodam excusatio & alacri qualis illa est, significet.

Hoc est quodammodo cui ingressus die lunae sedicet hebdomada maiori contra Phariseos de tonans, verispluit, sum hunc protulit. Lapidem quem reprobaruerat aduersante, hic factus est in capite Angelis, &c. Ceterum templo illum David spiritu plenus prophetico, qualiter in Bethphage sole ingressi prepatet Hierusalem, & totus gaudio delubrus, quasi qui velut modum praescribere recipendi, qui tanto conuenient Regi, omnibus verbis eiusdem, que san agenda proponit. Primo: cōponit illi meditatione & acclamacione cantandasetenim suaderetur, ut illi singulorum arbitrio componendu non permitteatur, sed illi taceat qui tamquam quamvis David, polles auctoritate vnde quod illi concouerit: Benedictus qui venit, &c. hebreorum in exodus aperte David copossum dicens: O Domine saluum me fac, o Domine bene protege me. Benedictus qui venit in nomine Domini, secundum: quod illi sic agendum coiuit. Confiniante autem firmamenta condensata festina ad coram alterum. Sollem in Iudei festa celebratur, celebratoria primi dominii designare cumque promulgaret ita namque egit Aarons populus preparatus festinatio in, ut magne ita Sacileg adoratio virtus a se conficit, nam pridie per praeconem toti populo

Ezodus 12, 40. festum intinari festum Domini erat, Die hunc, inquit David, maxima solennitas practicatae. Confutato diuinum festum, & hoc quidem in condensata.

¶ 19. Hec est SS. Litteris plurim communis, quod significare ramorum frondositatem & virginitatem ambo in festa celebrante, cum innumeris ramos multitudine, non ardorem, sed virtutem, ipsorum foliis, venitorum, & hoc ostendit unde prodit viae ad sepulchrum, immo usque ad intermissionem, quod est altare. Hoe enim significatur his verbis, signe ad coram altaria. Hec sunt ad litteram que hunc hodie, nam ad excedit hunc agere receptionem & introductionem in Hierusalem, solennitatem instituunt ad eo festum, ut numquam talen quis ibidem videt, & hoc tanta multitudine ramorum, palmarum, obovarum aliarumque arborum ac florium, ut in terram spargant & operiant, vias, plateas, portalesque impingant, singulis ea manibus gelantibus, ut cuncti patet omnibus condensatis,

quod illi filius David: illi hebreorum: nam significat latius sit Dominus filius David, sed illi dicabantur, ut sentirent fieri: dicebant filio David, hebreorum in excelsum, Rex Irael, Benedictus qui venit Rex, &c.

Quod idem est, ac si dicatur, quod cognoscet Christum esse legitimum Meliam descendit ex familia David, de quo sperabant salutem, viam salutis, eternitatem, gratiam & gloriam, vociferando posuerunt ab eo, ut hanc illis optata conferat salutem, gloriamque redemptiōnem. Et quatuor ad me hunc festum approbat, interpretatione quam Ecclesia huc verbis tribuit in officio huius processionei, vix a populo preferabantur. Cum audiatis populus, quia Iesus venit littoralium, acceptari ramis palmarum. Et ex ieron. et obv. et clambantes dicens: ecce qui venit, est in salutem populi huius filius noster, et rex, et Irael, &c. hebreorum in excelsum, misericordia nobis filii David. Comprehendat D. Caspilloanus quod hi & illi D. C. Hieron. intelligunt: hebreorum aut quidam interpretantur 3. 6. 7. gloriam, si redemptum aliquis salutem sine salutem. Hoc est, ex parte, nam & gloria illi debetur, & redemptio illi diversi in conuenient: quia omnes redemisti, & preciosum sum sibi. Matth. 10. quoniam misericordia salutare & hoc littoralium D. sine Tempore, Hieron. vel caput tamcum illud a Davide Epistola 145, compotitum. O Domine salutem me fecit, o Deus, &c. Benedictus qui venit, &c. Hoc idem cantant ab eodem spiritu quo David, inspirati & illuminati: nam intelligentes hunc esse mundi salvatorem, ipsum deprecabantur & intensius orabant, ut veram illis salutem, gloriam nempe celestem, imperaret, hoc etenim est, hebreorum

24 HOM. QUADRAGESIMA PRIMA. DE INGRESSV. D. IN HIERVSalem.
hos annis in ecclesiis: Praenosteus autem David,
quod ingeflos Dominus hic Hierusalem; illico
recte tenderet ad templum seipsum aeterno-Pa-
tri presentaturos; decerit rogatque ut ramos
conferant in tanta copia & abundantia, quatenus
ex illis adorarent vias, feminas, plateas, domus, &
pauperes, nihil omittentes, sive ad ipsum
templum & altare. Vnde ad coram altari, qd.
sciam le proximontos iam agnum advenire in
araventis immodicum, per eum figuratum; qui
ramis adductis immolantur in Hierusalem.
Eximium igitur est mysterium quod Dominus
moram traxit in Bethphage, ut inde dederetur
in Hierusalem: quatenus in omnibus & per omnia
agni figura compleatur, qd. ex eo loco deducatur
& trahatur in Hierusalem cum rati-
mis olitorum & canticis quotidiano ante facili-
tatem, ut praediximus.

§. 6. Ite in castellum, &c. Inuenietis ast-
nam, &c. Si quis vobis aliquid dixerit,
et. Ut Dominus ostendat quod propria sponte
tendat ad mortem: diuinam patescat po-
testatem in eo, quod diobus suu Apostolis
principi & ordinari.

¶ 20 P ortio cum hoc sic illius littere veritas; cor-
pus huius vmbrae & huius figurae spiritus,
mille praeclitis praerogatiis, & vna hac sin-
gulati, quod agnum hunc adducant, ipse canem
propria voluntate ad mortem non proficiat:
verumtamen agnus hic diuinus ex se ipso
vadit. Ipse accedit Hierusalem, ipse haret in
Bethphage, ipse iuber adduci iumenta, ipse sua
mors fuit voluntate proficiens. Ut autem Propheta
volunta-
I. Isaias hoc in prefato capitulo significet, in quo
magis Euangeliastam agit quam Prophetam, sic
est. Obitus est, quia ipse voluit. In hebreo legi-
tur verbum *Vnde* quod in coniunctione significa-
ce *Accedit*, verbum proprium quo significetur
quod accedit ex mera & libera sua voluntate,
nullam factam ei violentiam: sic enim scribitur in illo
quod dixit Iacob. *Accede huc fili mi, ut sal-
gam te, & in eodem ita, & quod appropinquat*
populus meus iste. Est autem hoc verbum pro-
prium S. eloquio quando de Sacerdote agit qui
ex mera sua voluntate accedit ad altare: & in
omni regore illud. Obitus est transferri potest:
Accedit ad altare ad offerendum se. Ecce quan-
bene sibi convenienter hoc obitus est, vel accedit
Vnde Isaias, cum illo eme appropinquasset Evan-

genita Martialis quatenus aperte confiteri aptius
le posse dicere exercit omibus: *Voluntatis pa- Psa. 55.8.
reficiens obicitur. Et hoc diuino profus confitit.*

Doctrina est doctrissima quam singulariter ex-
pendit D. Amb. a D. Greg. Nazianz. hoc opus a *In pl.*
reddere coram Deo maior premito dignum, & 29.
gratitudine apud homines si voluntate fiat inter- 11.
gra & perfecta: quoiceter quantumlibet exiguum Opus
sit opus, si multa fiat voluntate, coram Deo me quod ma-
ritum habet extimum & magnum coram homi gii volunt
ibus adfer gratitudinem: quid si haec deficit, carsum,
ne in oculis Dei meretur premitum, nec apud eos illi
homines gratum officium, licet in se magna sit gratia,
velitatis. Inestimabile est quid nobis conferit 111.
sol viuificis luis: radis ac infusientis, per oculos. Cur soli
vitam habemus, eamque conservamus atque in- non red-
dem nobis producit: astment terra quo fructus,
quibus viuimus: sine illo autem omnia forsan
vitam habemus & nescia noctis imago: postea
umbra mortis & nescia noctis imago: postea
numquam vidisti hominem iudicato pollicentem
qui convertitur ad solarem sollicitum, arque
pro receptis beneficiis grates rependet. Cur hoc
Quia hoc non agit voluntariis, sed ordine fibi a
Deo prescripto ad hoc mouetur: unde Deo refe-
rente sunt gratiae, qui creant illum, & sua vo-
luntate nobis illum tribuit: etenim hoc Salo-
mon expendebat. Sol vnde admirabile, opus excelsi Ecccl. 43. a.
magnum Dominum, qui fecit illum, & in formoni-
bus eius festinamus ieserit.

Idem considerat S. Doctor Greg. Nazianz. de
Luna & scilicet, & cetera ratione argumentati
partes de terra: qua quauis nobis ita sit bene-
ficia, ut illi nos alac & sustentem, numquam tam
men illi ob concessos tibi fructus frigescit, gra-
tes rependit, propter eandem rationem. Quod D. Gr.
eg. agit gratia habenda est, loquitur D. Greg. Naz., Nazianz., quod vixit: Vnde enim a natura habet, & illud
Que aqua, quod deorsum seruatur t hoc enim a, Euang.
summo rerum opifice habuit. Que enim gratia, Cum
habenda est, quod si gida est, aut soli quod inuenit, consi-
deretur enim etiam innuitus. Et si hoc ita sit in me, misere
homines qui mandib & operibus indigent alio. Iesus ha-
nis, multo magis in Deo: sicut enim nullius no- fermons
indiger, non magnificat id quod eius possit me-
gratia sit: nisi pro mentis libertate voluntatis, dum &
qua sit: in illis quippe primo coniuncti oculis, col 2. seq.
ut videat qualis illa fulget. Hoc tunica Spiritus: ante mod-
us. S. politiquam enim dixerat quid creavit &
statuit primores illos parentes in mundo, ve-
serunt illi, diuinamque legem cultolentes,
adiuinxerit: Posuit oculum: ipsum super corda illa. Ecccl. 17.7
rum: quia primum quod attendit, cor alit &
voluntas, ut rependat, soluat, & astmet id quod
sit,